

สรุปโครงการวิจัยประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยว สุขภาพดีวิถีใหม่

จากสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมามาจนถึงในช่วงปัจจุบันที่รัฐบาลไทยกำลังพยายามเปิดประเทศและส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาครัฐจึงควรจัดทำมาตรการกระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือกับธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงตามแนวทาง "New Normal" ซึ่งต้องปรับรูปแบบการให้บริการให้มีความปลอดภัยจากโควิด-19 ดังนั้นการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นำไปสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่อย่างยั่งยืน รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม สู่เมืองสุขภาพดีวิถีใหม่ เพื่อให้แน่ใจว่าโมเดลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ ดังกล่าว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถเป็นต้นแบบและนำไปใช้ในพื้นที่อื่นได้เช่นเดียวกัน

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่ โดยใช้แบ่งการศึกษาเป็น 3 กลุ่มหลัก กล่าวคือ สถานที่พัก สถานที่กิน สถานที่เที่ยว โดยใช้มาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่ ที่มีเทศบาลเมืองหัวหินเป็นต้นแบบและนำมาขยายผลในพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ เมืองพัทยา และเทศบาลตำบลเกาะช้าง ซึ่งจะทำให้การศึกษาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่ และประเมินความเป็นไปได้ของการนำโมเดลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ ไปปฏิบัติในพื้นที่อื่นต่อไป

ผลการศึกษา

1. เมืองพัทยา

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิถีใหม่ ของเมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับดี โดยมีมติที่ 1 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานได้คะแนนเต็ม 22 คะแนน แบ่งเป็นแผนการจัดการโครงสร้างพื้นฐานของเมือง 4 คะแนน ทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษ 7 คะแนน ความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ 7 คะแนน และการบริการด้านสาธารณสุข (ระบบประปา) 4 คะแนน มติที่ 2 การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดได้คะแนนเต็ม 11 คะแนน แบ่งเป็นการรับรู้และการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานภาครัฐ 2 คะแนน การรับรู้และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในท้องถิ่น 3 คะแนน การรับรู้และการมีส่วนร่วม ของนักท่องเที่ยว 1 คะแนน การรับรู้และการมีส่วนร่วม ของผู้ให้บริการแหล่งท่องเที่ยว 2 คะแนน และการจัดการความเสี่ยงในการรับมือภาวะฉุกเฉินด้านสุขอนามัยและภัยธรรมชาติ 3 คะแนน และมีมติที่ 3 การจัดการและการตรวจสอบด้านสุขอนามัยและสุขภาพของแหล่ง

ท่องเที่ยว 13 คะแนน จาก 18 คะแนน แบ่งเป็น โรงแรมที่พัก 1 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 23 แห่ง จาก 85 แห่ง) ร้านอาหาร 2 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 57 แห่ง จาก 95 แห่ง) ตลาดสด 3 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 10 แห่ง จาก 13 แห่ง) ตลาดนัด (ผ่านการประเมินทั้งหมด 7 แห่ง จาก 8 แห่ง) ร้าน นวดเพื่อสุขภาพ/สปา 3 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 72 แห่ง จาก 84 แห่ง) และชายหาด 1 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 1 แห่ง จาก 2 แห่ง)

การประเมินประสิทธิภาพด้วยแบบสอบถามโดยการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of item objective congruence: IOC) พบว่าทุกมิติมีความเที่ยงตรง หรือทุกมิติของโมเดลการท่องเที่ยว สุขภาพดี วิธีใหม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเมื่อประเมินประสิทธิผล โดยแบบสำรวจความพึงพอใจ ของผู้ใช้บริการต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการต่าง ๆ พบว่าความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในมิติที่ 1 คะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินการใน ระดับดี ($\bar{x} = 3.74$) มิติที่ 2 มีคะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินการในระดับดี ($\bar{x} = 3.66$) และมิติที่ 3 มีคะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินการในระดับดี ($\bar{x} = 4.13$)

การทดสอบการส่งอิทธิพลของการดำเนินการตามเกณฑ์ประเมินการจัดการ และตรวจสอบสถาน ประกอบกิจการของโมเดลการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิธีใหม่ ต่อความพึงพอใจ ของผู้ใช้บริการด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมพบว่าส่งอิทธิพลร้อยละ 12.70 ในทิศทางบวก หรือกล่าวได้ว่าเมื่อสถานประกอบการมีการดำเนินการตามเกณฑ์ประเมินการจัดการฯ เพิ่มขึ้น ทำให้ความ พึงพอใจของผู้ใช้บริการในด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพ (ผลการประเมินแบบสอบถาม Index of item objective congruence: IOC) และประสิทธิผล (ความพึงพอใจต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม) โดย เครื่องมือทางสถิติ Pearson Correlation พบว่าในภาพรวมทุกมิติประสิทธิภาพ (ผลการประเมินแบบสอบถาม Index of item objective congruence: IOC) และประสิทธิผล (ความพึงพอใจต่อการจัดการอนามัย สิ่งแวดล้อม) มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 19.40 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในทิศทางบวกหรือแปรผัน ตรงกัน

เทศบาลตำบลเกาะช้าง

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิธีใหม่ ของ เทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอ เกาะช้าง จังหวัดตราด อยู่ในระดับพื้นฐาน โดยมีมิติที่ 1 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานได้ 15 คะแนน จาก 21 คะแนน แบ่งเป็นแผนการจัดการโครงสร้างพื้นฐานของเมือง 4 คะแนน ทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษ 3 คะแนน ความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ 6 คะแนน และการบริการด้านสาธารณสุข (ระบบประปา) 2 คะแนน มิติที่ 2 การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดได้คะแนนเต็ม 11 คะแนน แบ่งเป็น การรับรู้และการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานภาครัฐ 2 คะแนน การรับรู้และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในท้องถิ่น 3 คะแนน การรับรู้และการมีส่วนร่วม ของนักท่องเที่ยว 1 คะแนน การรับรู้และการมี ส่วนร่วม ของผู้ให้บริการแหล่งท่องเที่ยว 2 คะแนน และการจัดการความเสี่ยงในการรับมือภาวะฉุกเฉินด้าน สุขอนามัยและภัยธรรมชาติ 3 คะแนน และมิติที่ 3 การจัดการและการตรวจสอบด้านสุขอนามัยและสุขภาพ

ของแหล่งท่องเที่ยว 3 คะแนน จาก 12 คะแนน แบ่งเป็น โรงแรมที่พัก 1 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 10 แห่ง จาก 24 แห่ง) ร้านอาหาร 1 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 27 แห่ง จาก 60 แห่ง) ร้านนวดเพื่อสุขภาพ/สปา 1 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 14 แห่ง จาก 38 แห่ง) และชายหาด 0 คะแนน (ผ่านการประเมินทั้งหมด 0 แห่ง จาก 3 แห่ง)

การประเมินประสิทธิภาพด้วยแบบสอบถามโดยการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of item objective congruence: IOC) พบว่าทุกมิติมีความเที่ยงตรง หรือทุกมิติของโมเดลการท่องเที่ยวสุขภาพดี วิธีใหม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเมื่อประเมินประสิทธิผล โดยแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบกิจการต่าง ๆ พบว่าความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในมิติที่ 1 คะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินการในระดับดี ($\bar{x} = 3.79$) มิติที่ 2 มีคะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินการในระดับระดับดี ($\bar{x} = 4.05$) และมิติที่ 3 มีคะแนนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินการในระดับดี ($\bar{x} = 3.99$)

การทดสอบการส่งอิทธิพลของการดำเนินการตามแบบประเมินการจัดการ และตรวจสอบสถานประกอบกิจการ ของ โมเดล การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองท่องเที่ยวสุขภาพดี วิธีใหม่ ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาพรวมพบว่าส่งอิทธิพลร้อยละ 29.90 ในทิศทางบวก หรือเมื่อการดำเนินการตามแบบประเมินการจัดการ และตรวจสอบสถานประกอบกิจการเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นตาม

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพ (ผลการประเมินแบบสอบถาม Index of item objective congruence: IOC) และประสิทธิผล (ความพึงพอใจต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม) โดยเครื่องมือทางสถิติ Pearson Correlation พบว่าในภาพรวมทุกมิติประสิทธิภาพ (ผลการประเมินแบบสอบถาม Index of item objective congruence: IOC) และประสิทธิผล (ความพึงพอใจต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม) มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 4.8 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือแปรผันตรงกัน